

Laidiens: 09.10.1997., Nr. 260/262

Ministru kabineta noteikumi Nr. 351

Rīgā 1997.gada 7.oktobrī (prot. nr.56 22.§)

Tabakas un tabakas izstrādājumu aprites noteikumi

*Izdoti saskaņā ar likuma "Par uzņēmējdarbību" 32.pantu,
likuma "Par akcīzes nodokli" 6.pantu,
likuma "Par tabakas izstrādājumu ražošanas, realizācijas,
reklāmas un smēķēšanas ierobežošanu" 5.panta pirmās daļas 2.punktu
un 7.panta pirmo daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumos lietotie termini:

1.1. **tabakas un tabakas izstrādājumu aprīte** - tabakas un tabakas izstrādājumu ražošana un realizācija, izvešana (eksports), ievēšana (imports), vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība, glabāšana, vietējie un tranzīta pārvadājumi;

1.2. **norēķini skaidrā naudā** - fiziskās vai juridiskās personas izdarīta skaidras naudas iemaksa citas fiziskās vai juridiskās personas norēķinu kontā kredītiestādē vai uzņēmuma (uzņēmēj sabiedrības) kasē;

1.3. **atbilstības sertifikāts** - dokuments, kas izsniegts saskaņā ar sertifikācijas sistēmas noteikumiem un ar noteiktu ticamību apliecina, ka tabakas izstrādājumu kvalitāte atbilst normatīvi tehnisko dokumentu (drošuma) prasībām;

1.4. **realizācija** - atsavināšana pārdodot;

1.5. **vietējie pārvadājumi** - to tabakas un tabakas izstrādājumu transporta pārvadājumi Latvijas teritorijā, kuri izlaisti brīvam apgrozījumam.

2. Šie noteikumi nosaka kārtību, kādā veicama ar tabaku un tabakas izstrādājumiem saistītā uzņēmējdarbība, speciālu atļauju (licenču) izsniegšana un anulēšana, tabakas un tabakas izstrādājumu aprīte, kā arī kontrolējama noteiktās kārtības ievērošana, lai nodrošinātu valsts ekonomisko un sociālo interešu aizsardzību.

3. Uzņēmumi (uzņēmēj sabiedrības) (turpmāk - uzņēmumi), kuri saņēmuši šo noteikumu 7.punktā noteiktās licences, reizi ceturksnī iesniedz (deklarē) Akcizēto preču pārvaldē informāciju par tabakas un tabakas izstrādājumu apriti.

4. Akcizēto preču padome un Akcizēto preču pārvalde saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir atbildīga par konfidencialās informācijas neizpaušanu.

II. Atļauja uzņēmējdarbībai ar tabaku un tabakas izstrādājumiem

5. Tabaku un tabakas izstrādājumus izgatavot realizācijai un ievest (importēt) realizācijai, kā arī pārdot vairumtirdzniecībā ir tiesīgi tikai tie uzņēmumi, kuri saņēmuši Akcizēto preču pārvaldes speciālu atļauju (licenci) (turpmāk - licence).
6. Tabaka un tabakas izstrādājumi uzglabājami un realizējami tikai licencē norādītajās vietās, kurās ir nodrošināta tabakai un tabakas izstrādājumiem noteiktā preču uzskaitē.
7. Licence ir nepieciešama šādu uzņēmējdarbības veidu veikšanai:
  - 7.1. tabakas izstrādājumu izgatavošanai un realizācijai;
  - 7.2. tabakas izstrādājumu ievešanai (importam) un realizācijai;
  - 7.3. tabakas izstrādājumu vairumtirdzniecībai.
8. Licenci šo noteikumu 7.punktā minētās uzņēmējdarbības veikšanai juridiskajai personai izsniedz uz trim gadiem. Licencē norādāmas visas attiecīgā uzņēmuma tabakas un tabakas izstrādājumu izgatavošanas, tirdzniecības un uzglabāšanas vietas.
9. Licenci ir tiesīga izmantot tikai tā juridiskā persona, kurai tā ir izsniegta. Licences saņēmējs nav tiesīgs nodot to citai personai.
10. Ja licences darbības laikā licencē noteiktās vietas valdījuma vai izmantošanas tiesības iegūst cita juridiskā persona, līdzšinējam vietas valdītājam vai izmantotājam licence jānodod Akcizēto preču pārvaldē anulēšanai vai pārreģistrēšanai, ja licencē norādītas arī citas tirdzniecības vietas.
11. Licences veidlapu un tās aizsargelementus nosaka Akcizēto preču pārvalde.
12. Licences veidlapā ir šādi rekvizīti:
  - 12.1. uzņēmējdarbības veida apzīmējums;
  - 12.2. licences sērija un numurs;
  - 12.3. uzņēmuma nosaukums, juridiskā adrese, Uzņēmumu reģistra reģistrācijas apliecības numurs un tās izsniegšanas datums;
  - 12.4. tabakas un tabakas izstrādājumu tirdzniecības (realizācijas), uzglabāšanas, ražošanas un pārstrādes vietas adrese;
  - 12.5. licences derīguma termiņš;
  - 12.6. izsniedzēja amatpersonas paraksts, licences izsniegšanas datums un spiedogs.
13. Akcizēto preču padome apstiprina Akcizēto preču pārvaldē iesniedzamo dokumentu sarakstu licences saņemšanai uzņēmējdarbībai ar tabaku un tabakas izstrādājumiem.
14. Mainoties nosacījumiem, kas norādīti licencē (uzglabāšanas, tirdzniecības (realizācijas), ražošanas vietu uzskaitījums un citas ziņas), kā arī pieteikumam pievienotajos dokumentos, licence ir pārreģistrējama piecu darbadienu laikā pēc attiecīgo nosacījumu iestāšanās. Valsts nodeva par licences pārreģistrāciju netiek iekasēta.
15. Lai pārreģistrētu licenci, uzņēmums iesniedz pārreģistrācijas pieteikumu uz Akcizēto preču pārvaldes apstiprinātas veidlapas. Pieteikumam pievieno licences oriģinālu un dokumentu kopijas (uzrādot oriģinālus), kas apliecina attiecīgās izmaiņas licencē vai pieteikumam pievienotajos dokumentos.

16. Pirms licences saņemšanas pieprasītājs samaksā valsts nodevu par katru licenci (latos):

16.1. tabakas izstrādājumu izgatavošanai un realizācijai - 200;

16.2. tabakas izstrādājumu ieviešanai (importam) un realizācijai - 100;

16.3. tabakas izstrādājumu vairumtirdzniecībai (par katru tirdzniecības vietu) - 50.

17. Valsts nodevu par licences izsniegšanu uzņēmējdarbībai ar tabakas izstrādājumiem ieskaita valsts pamatbudžetā.

18. Akcizēto preču pārvalde izveido licencēšanas komisiju ne mazāk kā piecu cilvēku sastāvā. Komisijas nolikumu apstiprina finansu ministrs.

19. Licenci vai motivētu rakstisku atteikumu uzņēmējdarbības veikšanai ar tabakas izstrādājumiem Akcizēto preču pārvalde izsniedz (vai nosūta pa pastu) pieteikuma iesniedzējam ne vēlāk kā 10 darbadienu laikā no pieteikuma saņemšanas dienas.

20. Ja licences saņemšanai iesniegtie dokumenti neatbilst Akcizēto preču padomes noteiktajām prasībām vai tajos nav pietiekamu ziņu jautājuma objektīvai izlemšanai, vai rodas šaubas par to derīgumu, licencēšanas komisija atliek lietas izskatīšanu uz laiku līdz 30 darbadienām un informē par to pieteikuma iesniedzēju. Ja pieteikuma iesniedzējs minētajā termiņā neizpilda licencēšanas komisijas prasības, pieteikums iesniedzams no jauna.

21. Komisijas atteikumu izsniegt licenci var pārsūdzēt Akcizēto preču pārvaldes direktoram, bet direktora lēmumu - tiesā.

22. Licenci tabakas izstrādājumu tirdzniecībai neizsniedz, ja tirdzniecība paredzēta likuma "Par tabakas izstrādājumu ražošanas, realizācijas, reklāmas un smēķēšanas ierobežošanu" 7.panta otrajā daļā minētajās vietās.

23. Akcizēto preču pārvalde ir tiesīga neizsniegt (vai anulēt) uzņēmumam licenci, ja:

23.1. licences pieteikuma iesniedzējam kalendāra gada laikā pirms pieteikuma iesniegšanas ir anulēta licence par šo noteikumu vai citu ar tabakas un tabakas izstrādājumu apriti saistītu normatīvo aktu pārkāpumiem;

23.2. uzņēmums veicis uzņēmējdarbību ar tabaku un tabakas izstrādājumiem bez attiecīgās licences;

23.3. uzņēmuma dibinātājs, direktors, valdes loceklis, grāmatvedis vai cita pilnvarota amatpersona nav samaksājusi naudas sodu, kas uzlikts par šo noteikumu vai citu ar tabakas izstrādājumu apriti saistītu tiesību aktu pārkāpumiem;

23.4. pieteikumā vai tam pievienotajos dokumentos ir sniegtas nepatiesas ziņas vai pievienotie dokumenti ir viltoti;

23.5. uzņēmums neiesniedz (nedeklarē) Akcizēto preču pārvaldē informāciju par tabakas un tabakas izstrādājumu apriti;

23.6. tiek traucētas valsts institūciju amatpersonas, pildot viņu pienākumus tabakas un tabakas izstrādājumu aprites valsts uzraudzības jomā.

24. Ja licence tiek anulēta, par to samaksāto valsts nodevu uzņēmumam neatmaksā.

25. Lēmumu par licences anulēšanu var pārsūdzēt tiesā.

26. Tabakas un tabakas izstrādājumu uzglabāšana, realizācija, iznīcināšana un pārvietošana no licencē noteiktās uzglabāšanas vietas pēc attiecīgās licences darbības termiņa beigām ir pieļaujama tikai ar rakstisku Akcizēto preču

pārvaldes atļauju. Pirms rakstiskās Akcizēto preču pārvaldes atļaujas saņemšanas attiecīgais uzņēmums par to rakstiski paziņo Valsts ieņēmumu dienesta teritoriālajai iestādei.

27. Licence vai tās notariāli vai Akcizēto preču pārvaldē apstiprinātā kopija ir novietojama tirdzniecības vietā klientiem redzamā vietā.

28. Uzņēmumiem, kas saņēmuši licenci, aizliegts iegādāties vai pieņemt realizācijai tabaku un tabakas izstrādājumus no fiziskajām personām.

III. Marķēšana

29. Latvijas teritorijā ir atļauts realizēt tikai ar noteikta parauga akcīzes nodokļa marku marķētus tabakas izstrādājumus, izņemot šajos noteikumos noteiktos gadījumus.

30. Tabakas izstrādājumi ar uzlīmētu akcīzes nodokļa marku apliecina, ka ar akcīzes nodokli apliekamā prece saskaņā ar akcīzes nodokļa samaksas nosacījumiem ir ņemta valsts kontrolē un attiecīgajai produkcijai ir legāla izcelsme.

31. Tabakas izstrādājumu akcīzes nodokļa markas pasūta un saņem Finanšu ministrija. Tabakas izstrādājumu akcīzes nodokļa markas izsniedz un uzskaita Valsts ieņēmumu dienests.

32. Akcīzes nodokļa markas ir izsniedzamas tikai tiem uzņēmumiem, kuri saņēmuši licenci tabakas izstrādājumu izgatavošanai un realizācijai vai tabakas izstrādājumu ieviešanai un realizācijai.

33. Akcīzes nodokļa marku katrai tabakas izstrādājumu paciņai, kas paredzēta realizācijai Latvijas teritorijā, ražošanas procesā piestiprina šādi:

33.1. cietā un mīkstā iepakojuma cigarešu paciņām - zem slēgtā caurspīdīgā iepakojuma;

33.2. cigarešu un papirosu paciņām bez slēgtā caurspīdīgā iepakojuma - pāri paciņas atvēruma vietai.

34. Nosacīti apgrūtināši marķējamu tabakas izstrādājumu (piemēram, cigāru, cigarillu, pīpju tabakas) samaksātā vai atliktā akcīzes nodokļa un preces legalitātes apliecināšanas kārtība ir šāda:

34.1. muitas kravas deklarācija par katru partiju ne vēlāk kā piecu darbadienu laikā uzrādāma Valsts ieņēmumu dienesta teritoriālajā iestādē, kuras jurisdikcijā ir attiecīgā tirdzniecības vieta vai uzglabāšanas vieta;

34.2. Valsts ieņēmumu dienesta teritoriālā iestāde pēc dokumentu (muitas kravas deklarācijas, licences) pārbaudes ne vēlāk kā divu darbadienu laikā no pieteikuma saņemšanas dienas uzņēmumam, kuram ir Akcizēto preču pārvaldes izsniegtā licence, izsniedz izziņu par akcīzes nodokļa samaksu vai atlikšanu un norāda šādas ziņas:

34.2.1. kam, kad un uz kādu dokumentu pamata izsniegta attiecīgā izziņa;

34.2.2. apliecinājumu, ka minētais uzņēmums ir samaksājis attiecīgos nodokļus;

34.2.3. bez speciālā marķējuma realizācijai atļautās produkcijas sortimentu, skaitu un iepakojumu;

34.3. Valsts ieņēmumu dienesta izziņa vai Valsts ieņēmumu dienesta vai izplatītāja apliecināta kopija atrodas tirdzniecības vietā un uzrādāma pēc kontrolējošo institūciju pieprasījuma;

34.4. uz brīvā apgrozījumā Latvijas teritorijā esošu tabakas izstrādājumu iepakojuma jābūt piestiprinātam brīdinājuma uzrakstam par smēķēšanas kaitīgumu.

35. Realizācijai beznodokļu tirdzniecības veikalos un eksportam paredzētie tabakas izstrādājumi marķējami saskaņā ar likuma "Par akcīzes nodokli" nosacījumiem.

36. Nemarķētus, kā arī ar realizācijai Latvijas teritorijā nederīgām markām marķētus tabakas izstrādājumus Latvijas teritorijā ir atļauts pārvietot tikai šajos noteikumos paredzētajā kārtībā un tranzītu regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

37. Nemarķēti vai ar realizācijai Latvijas teritorijā nederīgām markām marķēti tabakas izstrādājumi, izņemot nosacīti apgrūtināši marķējamus tabakas izstrādājumus, uzglabājami tikai Ministru kabineta noteiktajās muitas noliktavās.

IV. Eksports

38. Uzņēmumi, kas nodarbojas ar tabakas izstrādājumu izgatavošanu Latvijas teritorijā, un uzņēmumi, kas nodarbojas ar tabakas izstrādājumu vairumtirdzniecību, eksportam paredzētos tabakas izstrādājumus ārpus ražošanas teritorijas var uzglabāt tikai Ministru kabineta noteiktajās muitas noliktavās.

39. Eksportam paredzētā produkcija uzglabājama nodalīti no pārējās produkcijas un uzskaitāma atsevišķi.

40. Eksportam paredzētie tabakas izstrādājumi pārvadājami no ražošanas teritorijas uz valsts robežu un muitas noliktavām vai no tām normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

41. Tabakas izstrādājumus ir atļauts izvest no Latvijas teritorijas tikai cauri Ministru kabineta noteiktajiem muitas kontrolpunktiem.

V. Imports

42. Tabakas izstrādājumus Latvijas Republikā ir tiesīgi ievest uzņēmumi, kas saņēmuši licenci tabakas izstrādājumu ievēšanai (importam) un realizācijai.

43. Tabaku (izejviela tabakas izstrādājumu izgatavošanai) Latvijas Republikā ir tiesīgi ievest uzņēmumi, kas saņēmuši licenci tabakas izstrādājumu izgatavošanai un realizācijai. Tabaku medicīnas un lauksaimniecības vajadzībām vai tādu izstrādājumu ražošanai, kuri nav tabakas izstrādājumi, atļauts ievest ar Akcizēto preču pārvaldes rakstisku atļauju.

44. Licencē tabakas izstrādājumu ievēšanai un realizācijai norādītajās vietās (izņemot muitas noliktavas un tirdzniecībai muitas kontrolē) atļauts uzglabāt un realizēt tikai tos tabakas izstrādājumus, kuriem ir atbilstības sertifikāts un kuri ir marķēti ar Latvijas akcīzes nodokļa marku vai kuriem ir attiecīgais Valsts ieņēmumu dienesta apliecinājums par akcīzes nodokļa samaksu vai tās atlikšanu un preces legalitāti saskaņā ar šiem noteikumiem.

45. Tabaku un tabakas izstrādājumus ir atļauts ievest Latvijas teritorijā tikai cauri Ministru kabineta noteiktajiem muitas kontrolpunktiem.

VI. Vietējie un tranzīta pārvadājumi

46. Uzņēmumiem, veicot tabakas izstrādājumu vietējos pārvadājumus, kā arī piegādājot tabakas izstrādājumus attiecīgajām uzņēmuma struktūrvienībām, jāizraksta stingrās uzskaites preču pavadzīme-rēķins atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem par preču pavadzīmes-rēķina lietošanas un noformēšanas kārtību.

47. Nemarķētu tabakas izstrādājumu vietējie pārvadājumi ir aizliegti, izņemot šādus gadījumus:

47.1. ja tie tiek veikti saskaņā ar citiem normatīvajiem aktiem;

47.2. ja attiecīgās valsts institūcijas pavadībā notiek no brīvas apgrozības izņemto, bet ne valstij piekritīgo tabakas izstrādājumu nogādāšana uz muitas noliktavām;